

הורגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת עקב | עלון מס' 38

'בחן בחסד וברחמים'

ג: ויענה וירעבה ויאכלה את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיה למען הודיעה כי לא על הלחם לבדו יתנה האדם כי על כל מוצא פי ה' יתנה האדם:

טז: המאכלה מן במדבר אשר לא ידעון אבותיה למען ענתה ולמען נסתה להיטבה באחריתה:

מהפסוק הראשון אנחנו לומדים, שהקב"ה האכיל את בני ישראל במן, למען הודיעך - שבכדי לחיות צריך את מוצא פי ד'... לא הלחם מחיה אלא מוצא פי ד'...

ועוד משמע כי המן היה הפתרון - לויענך וירעיבך.... היה רעב היה עינוי והקבה נתן מן בכדי לתת מענה לרעב והסיבה היא כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם...

אך מהפסוק השני משמעו שאכילת המן במדבר הייתה למען ענותך... לנסותך... הוי אומר האכילה של המן הייתה העינוי היה הניסיון ומדוע בכדי להיטיבך באחריתך...

מה הפשט במשמעויות הפסוקים???

בברכת המזון אנו אומרים הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים - יש בעולם שלושה צורות של גילוי אלוקות - נתחיל מהאחרון...

ברחמים - יושב לו קבצן במרכז העיר כולו מלוכלך קטוע רגל שוכב על קרטון ומקבץ נדבות... אתה רואה את המחזה הזה... והלב נקרע... כן... מתוך רחמים אתה פותח את הארנק ונותן לו כמה פרוטות...

בחסד - משפחה בשכונה נצרכת לעזרה בבישולים לשבת האמא ילדה... אין לכס כח... ולא גם זמן מיותר... אבל חסד... כן... צריך לעזור ולסייע... נו... בא נראה מה אפשר לעזור... חסד... לתת בלי תמורה...

בחן - סליחה... אפשר שיחת טלפון... פונה אליך ילד בתחנה... בטח בשמחה... אם צריך עוד שיחה גם אפשר... תרגיש בנח... לתת עם חן...

גם בעולם יש מיני מאכלים כגון פירות וירקות שהצבעים שלהם מדהימים זה חן עצום... איזה יופי סלט ירקות עם כל מיני צבעים עיצוב פירות בשלל צבעים... איזה חן... איזה הדר... כל תפוז עם הקליפה הכתומה... והפלחים המסודרים... ובקבוקוני המשקה... איזו יצירה אלוקית מדהימה...

יש מזון שזה בחסד - לא עם הרבה אסתטיקה - סברס עם הקוצים... משאיר ריח... כן... ניזכר בקשיש שפתח קלמנטינה באוטובוס... הרימון - מלכלך את הידיים... התמר הדביק...

ויש מזון שזה ברחמים - צריך השקעה ומאמץ עד שהוא מוכן... לחם על שלל העשייה הסובבת... בשר דגים וכדו'... שהטרח סביבם היא ברחמים... בהנהגה של רחמים... עד שזה מוכן...

בעצם אם נחשוב על המן שאכלו אבותינו והאמת שאין לנו מושג איך הוא היה נראה - ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא פנרע גד לבן וטעמו כצפיתת בדבש: (שמות טז לא)

ובמדרש רבה (שמות כה ג) ראה מה עשה לישראל בעולם הזה שהוריד להם המן שהיה בו מכל מיני מטעמים, ונתנה כל אהד מישראל טועם כל מה שהיה רוצה, שכן כתיב זה ארבעים שנה ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר, מהו דבר, כשהיה מתאנה לאכל דבר ונתנה אומר בפיו אלולי הנה לי פטמא אחת לאכל, מיד הנה נעשה לתוך פיו טעם פטמא. דבר היו אומרים ונקדוש ברוך הוא עושה רצונם.

הבה נדמיין בדמיון פרוע - כי המן היה נראה כמו איזה פופקורן לבן (אין לנו מושג איך היה נראה המציאות - למליצה בלבד...) וכל אחד טועם איזה טעם שבא לו... אבל 40 שנה אתה אוכל אותו דבר... זה בחינה של ענותך ולנסותך... יש בזה בחינה של עינוי... תדמיין לעצמך סלט ירקות המורכב ממלפפון ועגבנייה ופלפל... כל אחד בטעמו השונה... אך כולם בצבע לבן... כמה פעמים אדם יהיה מסוגל לאכול את זה...

זה ביאור הפסוק השני... הקב"ה נתן בדווקא מן - לענותך ולנסותך למה??? להיטיבך באחריתך... וכי הקב"ה לא יכל להביא להם משטחים של עגבניות ומלפפונים, תפוזים ומנגו??? היה פה כוונת מכוון... קח את המן... תאכל ותבין שיש לו מטרה אחת להיטיבך באחריתך... אך מן הצד השני הייתה עוד מטרה במן... למען הודיעך - למה אתה חושב שאם היית אוכל עגבנייה או מלפפון היית שבע ונהנה... כי יש לו צבע וצורה יפה??? הרי הטעם שיש במן ובעגבנייה זה אותו הטעם... תבין לעומק כי מה שמשיע זה לא העגבנייה ולא הלחם אלא מה שעומד מאחורי זה - המוצא פי ד' הוא המחייה הוא המשביע... היית רעב??? קיבלת מן בכל טעם שהוא - בכדי שתדע שמה שמשיע זה לא הצורה ולא הצבע, אלא המוצא פי ד' שטמון באותו פרי או ירק... ומצד שני גם המן עצמו היה עינוי - כי קשה לאכול את אותו הדבר באותה הצורה והצבע... למרות שהטעם מתחלף... ארבעים שנה הכל אותו דבר... מה זה... תן גיוון... להיטיבך באחריתך...

נוסיף על העניין - בגמרא ביומא (עד): אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל אמר רב יוסף מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין - אם אדם לא רואה את האוכל הוא לא שבע... מכאן מובן כמה עלינו להודות על חסדי ד' שבכל רגע ורגע נתן לנו עולם מופלא של מאכלים, בצבעים שונים, ובטעמים שונים, ובמראה שונה... שנותן לנו את

האפשרות להיות שבע לא רק מהטעם ולא רק מהצורה אלא גם מהשלמות הכוללת של טעם צורה וצבע... י: וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבְרַכַּתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

שבת שלום ומבורך

' הנאות - לא גונבים'

י: וְאֶכְלֶתָּ וְשִׁבְעָתָּ וּבְרַכְתָּ אֶת ה' א' עַל הָאָרֶץ הַטְּבֵה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ:

יח: וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הֵנְתָן לְךָ פֶּתַח לַעֲשׂוֹת חַיִּים ...

רובי: ת'שומע - נסענו למלון הגענו בצהרים ביום הראשון התנפלנו על הבר ועל האוכל... מה זה העמסנו צלחות... אתה יודע משלמים אז מגיע לנו... אח"כ היה קצת פעילות... בלילה השנינה הייתה משובחת... ביום השני כבר ידענו שמחר מסתיימת החגיגה... אז ניסינו לנצל כל רגע פנוי ליהנות שם במלון... האוכל - מלאנו צלחות - בוקר צהרים וערב... בלילה כבר לא נרדמתי חלק... כי נזכרנו שמחר כבר עוזבים... אז כבר היה פחות הנאה... ביום השלישי.. ארוחת בוקר כבר הייתה בלי כל כך תאבון... ב- 11 כבר העיפו אותנו מהחדר... בקיצור מלון מפואר... אוכל... ממש מיוחד.. אבל תכלס השכבנו שם סכום ענק של כסף... ותכלס אתה יודע מה הכי מרגיז... אני עובד 4 חודשים משכורת... בשביל כזה נופש... והמנכ"ל בשלושה ימים מנגב את זה לעצמו... תגיד זה הגיוני?????

רפי: תגיד - לסיכום יוצא שביום הראשון נהנת הכי הכי... ביום השני כבר לא היה כזו הנאה, כי מחר עוזבים... וביום השלישי בכלל סבלת איך זה שלקחו לך כל כך הרבה כסף על כזה קצת הנאה... אני צודק???

בעולם הגדול רווחת ההשקפה כי עיקר החיים הינם להשגת ממון... באם נשים לב, אנשים עובדים קשה בכדי להשיג כסף, וכשהם משיגים כסף הם מבזבזים את זה על הנאות... וחוזר חלילה ... אדם מוכן לעבוד קשה.. העיקר שיהיה לו כסף בכדי שהוא יוכל להנות... האדם משלם את חוויית ההנאה העתידית, במחיר של כמה חודשים של סבל... ומאמץ וקושי... העיקר שבסוף נגיע להנאה... נהנה ונעבור אותה... ונחזור חזרה לגייס כסף בכדי להנות שוב... (אכן יש תאוה של אגירת ממון - אוהב כסף לא יבע כסף... הרצון שיהיה כמה שיותר... ולא נגענו בזה במאמרנו.)

דא עקא - שהנאות לא גונבים...

אם נחשוב - קורה שאדם ישב ונהנה בסעודה... ארוחה... אכל שבע ודשן... באמת נהנה... אך למחרת הוא חטף כאבי בטן כאלו... והוא בכלל לא מקשר... שאתמול הוא נהנה הנאה של חינום.. הוא לא היה זכאי לאותה הנאה.. וכעת הוא משלם את המחיר של הגניבה הזו... כמה סיפורים שומעים על אנשים שיצאו לנופש... ומהרגע הראשון יש תקלות ובלאגן... פה פנצ'ר בגלגל... ופה עמידה שעות בפקק... הדירה שהבטיחו לא בדיוק... ובאמצע השבת קפץ החשמל.. ואין אוכל חם... וכן גם המזגן לא עובד... והחום... אוי החום... והמזרון בכלל איזה כאבי גב... וכמה אנשים הגיעו לחוף הים... מרוב בשר אתה לא רואה חוף... אם אתה יוצא לנופש ואתה לא זכאי לו - אתה תשלם על זה... כמו בכניסה למלון

- צריך לשלם... גם על הנאות בעולם הזה צריך לשלם... אין בחינם...

ואם נסכם את זה - אדם לעמל יולד ולא הגיע לכאן להנות סתם... ואם אדם בכל זאת נהנה - אז או שהוא אוכל את חלקו לעתיד שנאמר 'ומשלם אל שונאיו אל פניו להאבידו' - זה אופציה אחת להבין כשרואים אנשים שלא מותירים הנאה אחת בעולם שלא נהנו ממנה... אופציה שניה - שהוא ישלם על זה... במחיר שיקזז את ההנאה... או חלילה יותר גרוע מחיר של סבל... אופציה שלישית - שאכן יש מציאות שהקב"ה החליט לתת לו הנאה... לפנק אותו...

אז מה כן מותר??? במס"י (בפרק א') הוא מביא - **שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וכו'...** כן... באנו להנות ולהתענג, אבל כתוב לנו על מה - להתענג על ד' - והעונג על פי ד' - זה אומר שאם ההנאה היא גם רוחנית, וכמו שמבאר רבינו יונה במסכת אבות (פ"ב משנה י"ב) **'וכל מעשיך יהיו לשם שמים' אפ"י דברים של רשות כמו האכילה והשתייה הישיבה והקימה ההליכה והשכיבה וכל צורכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך או לדבר הגורם עבודתו...** וכן יש גם מקורות נוספים לעניין, כי מי שמשתמש בהנאות בכדי לקיים את צרכי גופו, בכדי שיהיה לו כח לעבודת ד', זה גם חלק מעבודת ד', נמצאנו למידים כי ההנאה המותרת קיימת באופן שהיא לצורך, כמו סעודת שבת וי"ט שיש מצווה להתענג במאכל ובמשתה... זה קיום מצווה וכן בשמחת חתן וכלה וכדו'

אכן בוודאי שזוהי מדרגה לחיות בצורה הזו, אבל מי שנוגע בהרגש הזה, ויודע שאין הנאות חנים - לשם הנאות... **ידע להתפלל ולבקש מהקב"ה שאכן ייתן לו להנות - לצורך...** מי שנוסע לנופש בכדי לאגור כוחות ומחשב ומכוון על כך, ברור שבמחשבה זו נסיעתו התשדרגה, והפכה מסתם טיול לשם הנאה, לטיול עם מטרה של עבודת ד', יכול אדם לשבת בחתונה, ולאכול לשובע נפשו וכל כולו אוכל לשם מילוי הכרס... ויכול להיות אדם היושב לידו ואוכל בדיוק אותו דבר, ומקיים מצווה של שמחת חתן וכלה...

אם נתבונן בפסוקים שנכתבו בפרשה - אם נחבר את ה'ואכלת ושבעת' ל- 'וברכת' נבין שזוהי צורת היהודי... אכלת?? שבעת?? נהנת?? תגיד תודה... 'וזכרת את ד' כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל' - אם יש לך כח למשהו אם יש לך שייכות למשהו זה רק בגלל שהוא נותן כח... בלי כח ממנו.. אין כלום... אם אתה רוצה להנות... זה עובר דרכו... אין הנאות חינום... ואי אפשר לעקוף אותו...

ולתוספת חידוד - ברור שכמו שכל אבא רוצה לפנק ולהיטיב עם הילדים שלו... גם אבינו האב הרחמן רוצה להיטיב.. ולתת... ולהעניק לנו מטובו וחסדו... וברור שהוא יכול לתת הנאה מושלמת... אם נתפלל ונבקש והוא יחליט לתת לנו הנאה מושלמת... ברור שזה אפשרי... וכל אחד יכול להוכיח את זה מחייו הוא... שהיו זמנים של הנאה שהייתה מושלמת... וזה ניתן לו ע"י חשבון... כל דברינו היו שלא ניתן לגנוב הנאה, ולכן מי שלא מגיעה לו ההנאה ובכל אופן נהנה ממנה, אז הוא עלול לשלם עליה אח"כ, ולפעמים גם ביוקר... וברור, שאם אדם מחשב את אותה ההנאה לצורך עבודת ד'... כדוגמת בריאות גופו... מנוחת נפשו... וכדו' - אזי הוא משדרג את ההנאה שהיא הופכת לצורך רוחני...